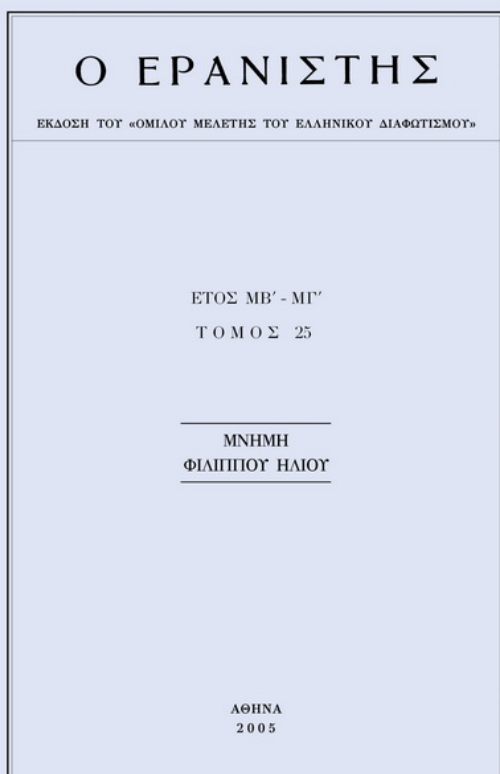

The Gleaner

Vol 25 (2005)

In Memoriam of Philippos Iliou

Χρονικά – Ειδήσεις

eranistes eranistes

doi: [10.12681/er.105](https://doi.org/10.12681/er.105)

To cite this article:

eranistes, eranistes. (2005). Χρονικά – Ειδήσεις: Η ΙΘ' Γενική Συνέλευση του Ο.Μ.Ε.Δ.
Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ο.Μ.Ε.Δ. των ετών 2004-2005
Το Ψήφισμα του Ο.Μ.Ε.Δ. για το θάνατο του Φίλιππου Ήλιου
Γιώργος Γ Άλυσανδράτος (1915-2004)
Εκατό χρόνια από τη γέννηση του Κ.Θ. Δημαρά Έργογραφία Κ.Θ. Δημαρά, 1917-2004
Βιβλιογραφία Κοραή 2006
Διακόσια χρόνια από το θάνατο του Ευγένιου Βούλγαρη
Το 12ο Διεθνές Συνέδριο για το Διαφωτισμό (Montpellier 8-15 Ιουλίου 2007). *The Gleaner*, 25, 447-453. <https://doi.org/10.12681/er.105>

Χρονικά - Ειδήσεις

Η 10^η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ Ο.Μ.Ε.Δ.

Ἡ 10^η Γ.Σ. τοῦ Ο.Μ.Ε.Δ. πραγματοποιήθηκε τὴν 8^η Ἰανουαρίου 2004, μὲ πρόεδρο τὸν κύριο Βασίλη Παναγιωτόπουλο καὶ γραμματέα τὴν κυρία Μάχη Παῖζη-Ἀποστολοπούλου. Θέματα ἡμερησίας διάταξης ἦταν: 1. Ἀπολογισμὸς ἀπερχομένου Διοικητικοῦ Συμβουλίου, 2. Ἐκθεση Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς, 3. Ἐκλογή Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς, 4. Μερικὴ ἀνανέωση τοῦ Δ.Σ., 5. Πρότασεις μελῶν.

Στὴν ἀρχὴ τῆς συνεδρίας ὁ Γενικὸς Γραμματέας τοῦ Ὁμίλου κύριος Δημήτρης Ἀποστολόπουλος παρουσίασε τὴν Ἐκθεση πεπραγμένων τοῦ Δ.Σ. τῶν ἐτῶν 2001-2003. Θύμισε πρῶτα τὰ τῆς ἱδρύσεως τοῦ Ο.Μ.Ε.Δ. καὶ τῆς πρώτης κυκλοφορίας τοῦ Ἑρανιστῆ: ὁ Ὁμιλος Μελέτης τοῦ Ἑλληνικοῦ Διαφωτισμοῦ ἱδρύθηκε τὸ 1962 ἀλλὰ ἡ ἐπιστημονικὴ του παρουσία μὲ τὸ περιοδικό του, τὸν Ἑρανιστῆ, ἄρχισε ἀπὸ τὴν ἀμέσως ἐπόμενη χρονιά, στὸ τέλος τῆς ὁποίας εἶχε ὀλοκληρωθεῖ ὁ πρῶτος τόμος τοῦ περιοδικοῦ. Τὰ θύμισε γιὰ νὰ ὑπογραμμίσει πῶς στὰ τέλη τοῦ 2003 συμπληρώθηκαν σαράντα ἓνα χρόνια ζωῆς ἐπιστημονικοῦ ὁμίλου καὶ σαράντα χρόνια ἀπὸ τὴν ἐκδοση τοῦ πρώτου τόμου τοῦ περιοδικοῦ του. Μιὰ ἐπέτειος ποὺ τὸ Δ.Σ. θέλησε νὰ τὴν τιμήσει. Ἀποφασίστηκε ἔτσι ὁ 24ος τόμος τοῦ περιοδικοῦ νὰ ἔχει ἕναν πανηγυρικὸ χαρακτήρα: νὰ ὑπάρχουν κείμενα ποὺ νὰ ἀναφέρονται στὴν ἱστορία τοῦ Ο.Μ.Ε.Δ. καὶ —τὴ μικρὴ ἱστορία— τοῦ Ἑρανιστῆ, νὰ κληθοῦν νὰ δώσουν συνεργασία κάποιοι ἀπὸ

τοὺς πρώτους συνεργάτες τοῦ περιοδικοῦ κτλ.

Οἱ φιλόδοξοι αὐτοὶ στόχοι ἐπέφεραν μιὰ μικρὴ καθυστέρηση στὴν ἐκδοση τοῦ τόμου· καθυστέρηση ποὺ θὰ τὴν ἰσορροπήσει τὸ γεγονός ὅτι ὁ νέος, πανηγυρικός, τόμος τοῦ περιοδικοῦ θὰ κυκλοφορήσει στὸ ἐξίσου σημαντικὸ γιὰ τὸν Ο.Μ.Ε.Δ. καὶ τὸ περιοδικό του ἔτος, τὸ 2004, τὴν 21^η Μαΐου τοῦ ὁποίου συμπληρώνονται ἑκατὸ χρόνια ἀπὸ τὴ γέννηση τοῦ Κ. Θ. Δημαρᾶ.

Ἀντὶ τοῦ τόμου τοῦ Ἑρανιστῆ, ποὺ κατὰ παράδοση τὴν τελευταία δεκαετία προσφέρεται στὰ μέλη τοῦ Ο.Μ.Ε.Δ. κατὰ τὴ Γενικὴ Συνέλευση, μοιράστηκε τὸ Répertoire des dix-huitiemistes, ποὺ μόλις κυκλοφόρησε ἀπὸ τὴ Διεθνὴ Ἑταιρεία Μελέτης τοῦ 18ου αἰώνα, Répertoire στὸ ὁποῖο ὑπάρχουν τὰ ὀνόματα τῶν Ἑλλήνων μελετητῶν τοῦ Διαφωτισμοῦ ἀλλὰ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον ἀσχολουμένων μὲ τὴ μελέτη τοῦ 18ου αἰώνα: 10.520 ὀνόματα, ἀριθμὸς ὁποσδήποτε ἐντυπωσιακός.

Στὸ διάστημα λοιπὸν αὐτὸ προετοιμάστηκε καὶ πρόκειται νὰ κυκλοφορήσει ὁ 24ος τόμος τοῦ ἐπιστημονικοῦ περιοδικοῦ τοῦ Ὁμίλου Ὁ Ἑρανιστῆς. Ὁ τόμος, 260 περίπου σελίδων, θὰ περιέχει δώδεκα «Μελετήματα» καὶ ὀκτὼ «Παρασχολήματα».

Στὸ ἴδιο διάστημα, ἀδιάλειπτη ἦταν ἡ ἐκπροσώπηση τοῦ Ὁμίλου στὶς συνεδρίες τῆς Διεθνοῦς Ἑταιρείας, καθὼς μάλιστα ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Ἑλλάδας ἐκλέχτηκε δεύτερος ἀντιπρόεδρος τῆς

Διεθνούς Έταιρείας. Συμμετοχή στις συνεδρίες αλλά και συμμετοχή με ανακοινώσεις στα επιστημονικά συμποσία τα όποια οργανώνουν οι εθνικές εταιρείες που φιλοξενούν κάθε φορά τη συνεδρία της Διεθνούς Έταιρείας. Και ακόμα με τη σύμφωνη γνώμη του Δ.Σ. ο Ο.Μ.Ε.Δ. αποφάσισε να συνδράμει, όπως κάνουν και οι μεγάλες εταιρείες, για να χορηγηθούν υποτροφίες σε νέους επιστήμονες προκειμένου να λάβουν μέρος στο Διεθνές Συνέδριο του Διαφωτισμού που τον Αύγουστο του 2003 έλαβε χώρα στο Λος Άντζελες των Ηνωμένων Πολιτειών.

Στο Συνέδριο αυτό ανακοινώθηκαν τα αποτελέσματα των εκλογών που έγιναν μεταξύ των μελών της Διεθνούς Έταιρείας για την ανάδειξη των μελών του Προεδρείου της για τα επόμενα τέσσερα χρόνια. Στις εκλογές αυτές ή ελληνική εταιρεία, ο Ο.Μ.Ε.Δ., είχε μία σημαντική επιτυχία, αφού ο Έλληνας αντιπρόσωπος εξελέγη σε μία από τις υψηλές θέσεις του Προεδρείου, επιτυχία σημαντική, διότι τις θέσεις αυτές τις μονοπωλούν, κατά κανόνα, οι αντιπρόσωποι των μεγάλων εταιρειών. Το γεγονός ότι εξελέγη ο Έλληνας αντιπρόσωπος είναι ένδειξη του κύρους που έχει κατορθώσει να αποκτήσει ο Ο.Μ.Ε.Δ. στη διεθνή επιστημονική κοινότητα. Μέσα στην ίδια προοπτική σχεδιάζει το Δ.Σ. να εγκαιनिάσει έναν ηλεκτρονικό κόμβο στο διαδίκτυο που να παρουσιάζει τον Ο.Μ.Ε.Δ., την ιστορία του, τα δημοσιεύματά του, τις δραστηριότητές του.

Αναφερόμενος στην προσπάθεια που είχε αναλάβει ο Άλκης Άγγελου να εκδώσει την Άλληλογραφία του Εύγε-νιου Βούλγαρη στη σειρά του Όμιλου «Νέα Έλληνικά Κείμενα», προσπάθεια

που διακόπηκε με τον θάνατό του, ενημέρωσε τη Γ.Σ. πως δεν έγινε ακόμα δυνατό να παραληφθούν από την οικογένεια τα σχετικά κατάλοιπα του Άλκη Άγγελου, ώστε να συνεχιστεί το έργο που άφησε ήμιτελές.

Τέλος, αναφερόμενος στα οικονομικά του Όμιλου ανακοίνωσε ότι, με σύντονες ενέργειες του Δ.Σ., εξασφαλίστηκαν τα αναγκαία έσοδα. Φροντίσαμε, με άλλα λόγια, είπε, και στο διάστημα της τελευταίας διετίας να εισρεύσουν χρήματα στο ταμείο του Όμιλου από ποικίλες πηγές: το Ίδρυμα Ουράνη και το Ίδρυμα Κωστοπούλου. Όσον αφορά τη συνδρομή που εισπράττει ο Όμιλος από τα μέλη του, καθώς είχε διαπιστωθεί, στην προηγούμενη Γενική Συνέλευση, ότι είναι εξαιρετικά χαμηλή σε σύγκριση με άλλες επιστημονικές εταιρείες, αποφασίστηκε από το Δ.Σ. να αναπροσαρμοστεί στο ποσό των 15 ευρώ.

Μετά τον απολογισμό του Γενικού Γραμματέα, ο Ταμίας του Όμιλου κύριος Παναγιώτης Μιχαηλάρης ενημέρωσε αναλυτικά τη Γενική Συνέλευση για την οικονομική κατάσταση του Ο.Μ.Ε.Δ. και διένειμε γραπτό σημείωμα με την αναλυτική κατάσταση των οικονομικών.

Στη συνέχεια διαβάστηκε ο ισολογισμός και ή έκθεση της Έξελεγκτικής Επιτροπής και κατόπιν διεξήχθησαν οι ψηφοφορίες για τη σύνθεση της Ε.Ε. και τη σύνθεση του Δ.Σ. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, στην Ε.Ε. εξελέγησαν οι Βασιλική Μπόμπου-Σταμάτη, Βασιλική Πάσιου και Κωνσταντίνος Πιτσάκης, ενώ για το Δ.Σ. οι Π. Μιχαηλάρης, Χ. Πατρινέλης, Φίλιππος Ηλιού και Δημήτρης Σπάθης.

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ Ο.Μ.Ε.Δ. ΤΩΝ ΕΤΩΝ 2004-2005

Μετά τις άρχαιρεσίες τῆς 8ης Ἰανουαρίου 2004 τὰ παραμένοντα καὶ τὰ νεοεκλεγέντα μέλη τοῦ Δ.Σ. συνήλθαν καὶ συγκροτήθηκαν σὲ σῶμα ὡς ἑξῆς: Βασ. Σφυρόερας πρόεδρος, Ἐμμ. Ν. Φραγκίσκος ἀντιπρόεδρος, Δ. Γ. Ἀποστολό-

πουλος γενικός γραμματέας, Π. Δ. Μιχαηλάκης ταμίας, Πηνελόπη Στάθη εἰδ. γραμματέας, Φίλιππος Ἡλιού, Κώστας Λάμπας, Χ. Γ. Πατρινέλης, Δημήτρης Σπάθης μέλη.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ Ο.Μ.Ε.Δ. ΓΙΑ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΗΛΙΟΥ

Ὁμιλος Μελέτης
τοῦ Ἑλληνικοῦ Διαφωτισμοῦ

Ψ ἢ φ ι σ μ α

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Ὁμίλου Μελέτης τοῦ Ἑλληνικοῦ Διαφωτισμοῦ (Ο.Μ.Ε.Δ.) μὲ τὸ ἄγγελμα τοῦ θανάτου τοῦ

ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΗΛΙΟΥ

μέλους τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ο.Μ.Ε.Δ. καὶ γιὰ σειρὰ ἐτῶν ὑπεύθυνου ἐκδόσης τοῦ ἐπιστημονικοῦ περιοδικοῦ τοῦ Ὁμίλου Ὁ Ἑρانيστής, ἐκτιμώντας τὴ μεγάλη προ-

σφορά του στὴ Νεοελληνικὴ Ἐπιστήμη καὶ ἰδιαίτερα στὴν ἔρευνα καὶ τὴ μελέτη τοῦ Νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ, ἀποφάσισε:

1. Νὰ παραστεῖ σύσσωμο στὴν κηδεία.
2. Νὰ καταθέσει στεφάνι στὸν τάφο του.
3. Νὰ ἀφιερῶσει στὴ μνήμη του ἕναν ἀπὸ τοὺς προσεχεῖς τόμους τοῦ περιοδικοῦ Ὁ Ἑρانيστής.

Ἀθῆνα 5 Μαρτίου 2004

Ὁ Πρόεδρος Ὁ Γενικός Γραμματέας
Βασ. Σφυρόερας Δ. Γ. Ἀποστολόπουλος

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΛΙΣΑΝΔΡΑΤΟΣ (1915-2004)

Ὅσοι παρακολούθησαν τὸ Συνέδριο γιὰ τὰ 140 χρόνια τῆς ἑνώσεως τῆς Ἑπτανήσου μὲ τὴν Ἑλλάδα (25-27 Φεβρουαρίου 2004) θυμοῦνται ἀσφαλῶς τὸν Γιώργο Ἀλισανδράτο, καταπονημένο μὲν ἀπὸ τὴν ἀσθένειά του, πάντα ὅμως μειλίχιο καὶ φιλικὸ πρὸς ὅλους. Διάβασε τὴν ἀνακοίνωσή του («Ἑπτανησιακὸς Ριζοσπαστισμός. Τὸ Σχίσμα») καὶ προήδρευσε στὴ δεύτερη ἀπογευματινὴ συνεδρία. Ἦταν ἡ τελευταία του δημόσια ἐμφάνιση. Δυὸ μέρη ἀργότερα εἰσέχθη στὸ νοσοκομεῖο, ὅπου πέθανε τὴν Κυ-

ριακὴ 7 Μαρτίου 2004, «καταλιπὼν τοῖς φίλοις πένθος».

Ὁ Γιώργος Ἀλισανδράτος γεννήθηκε στὸ Ληξούρι τὸ 1915· ὁ πατέρας του δάσκαλος. Ἐλαβε τὴν ἐγκύκλιο παιδεία στὴ γενέτειρά του καὶ κατόπιν στὴ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Μαθήτευσε ἐπίσης στὸ (ἀνεπίσημο) Φροντιστήριό τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, τοῦ ὁποῖου ἀργότερα —καὶ ὡς τὸ θάνατο τοῦ Δασκάλου— ὑπῆρξε στενὸς συνεργάτης.

Ἀπὸ τὸ 1942 —καὶ γιὰ σαράντα

σχεδόν χρόνια— υπηρετοῦσε στὴν ἰδιωτική Μέση Ἑκπαίδευση: στὴ Σχολὴ Μπερζάν ἀρχικά (ὅπου γιὰ μικρὸ ἢ μεγαλύτερο διάστημα εἶχε συναδέλφους τὸν Νίκο Σβορώνο, τὸν Ἄλκη Ἀγγέλου, τὸν Ὀδυσσεά Λαμπιδῆ κ.ἄ.) καὶ κατόπιν στὴ διάδοχο Σχολὴ Μωραΐτη, μετὰ τὴν ὁποία διατήρησε δεσμούςς ὡς τὸ τέλος. Χαιρόταν ιδιαίτερα ὅταν βρισκόταν ἀνάμεσα σὲ παλιούς του μαθητές, οἱ ὁποῖοι μετὰ τὴ σειρά τους ἔδειχναν τὴν ἀγάπη καὶ τὸ σεβασμὸ τους στὸν παλιὸ καλὸ δάσκαλο.

Ἀπὸ τὸ 1932 —δηλαδή σὲ ἡλικία 17 ἐτῶν— ἄρχισε νὰ δημοσιεύει ἐπιστολές, φιλολογικὰ σημειώματα κλπ. ἀρχικά σὲ κεφαλονίτικα ἔντυπα, ἀργότερα σὲ ἀθηναϊκὲς ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ. Στὴν ἀρχὴ οἱ δημοσιεύσεις του ἦσαν μᾶλλον ἀραιές, ἀργότερα ὅμως —μετὰ τὸ 1960 περίπου— γίνονται πυκνότερες, ἐκτενέστερες καὶ συνθετικότερες. Τὶς τελευταῖες ἰδίως δεκαετίες, ὅταν ἀποδεσμεύτηκε ἀπὸ τὰ διδακτικά του καθήκοντα, ἐπιδόθηκε μετὰ ἀσυνήθη ἐπιμονὴ στίς ἐπιστημονικὲς του ἐρευνες, τίς ἐκδόσεις ἢ τὴν ἐπιμέλεια φιλολογικῶν ἐπανεκδόσεων ἔργων Ἑπτανησίων λογοτεχνῶν, ὅπως τοῦ Λασκαράτου, τοῦ Μαβίλη, τοῦ Σπ. Ζαμπέλιου. Ἀναγραφὴ τῶν δημοσιευμάτων τοῦ Γ. Γ. Ἀλισανδράτου ἔχει συντάξει μετὰ πολλὴ ἐπιμέλεια ὁ κ. Κώστας Τσικνάκης (δημοσιευμένη στὰ Κεφαλληνιακά Χρονικά 7 (1999), 7-32).

Τὰ δημοσιεύματά του θὰ μπορούσαν νὰ διακριθοῦν θεματολογικὰ σὲ πέντε κατηγορίες: Ἑπτανησιακὴ λογοτεχνία, Ἑπτανησιακὴ ἱστορία, Νεοελληνικὴ λογοτεχνία, Γλωσσικά, Ἑκπαιδευτικά. Αὐτὰ ἐκτὸς ἀπὸ πολλὰς ἐπιστολὰς σὲ ἐφημερίδες γιὰ ἐπίκαιρα θέματα, βιβλιοκρισίες, προλόγους, νεκρολογίες κλπ.

Ἀπὸ τοὺς Ἑπτανήσιους λογοτέχνες ἐκεῖνος ποὺ συγκέντρωσε περισσότερὸ τὴν προσοχή του ἦταν, πολὺ φυσικά, ὁ Διονύσιος Σολωμός. Τὰ κυριότερα δημοσιεύματά του γι' αὐτὸν συγκεντρώθηκαν πρόσφατα σὲ ἐνιαῖο τόμο, μετὰ τὴ φροντίδα τῆς Κυρίας Τασίας Γ. Ἀλισανδράτου καὶ πρόλογο τοῦ καθηγητῆ Π. Δ. Μαστροδημήτρη, τὰ Σολωμικά Μελετήματα (ἐκδ. Πορεία), Ἀθήνα 2004, 216 σ. Ἐπὶ δεκαετίες ἐπίσης τὸν ἀπασχόλησε ὁ Ἀνδρέας Λασκαράτος, τοῦ ὁποῖου ἐξέδωσε ἐπιστολές, αὐτοβιογραφικὰ κείμενα κλπ. Ἐπανεξέδωσε ἐπίσης, μετὰ ἐκτενὴ προλεγόμενα, γλωσσάριο κλπ., τὸ ἔργο τοῦ Λασκαράτου Ἰδοῦ ὁ Ἄνθρωπος (ἐκδ. Ἑρμῆς NEB), Ἀθήνα 1970, 216 σ. Δημοσίευσε ἐπίσης μελέτες γιὰ τὸν Κάλβο, τὸν Βαλαωρίτη, τὸν Μικέλη Ἀβλιχο, τὸν Παν. Βεργωτῆ, τὸν Μαβίλη, τοῦ ὁποῖου ἐπανεξέδωσε τὰ Ποιήματα (ἐκδ. Ἰδρύματος Ἑλένης καὶ Κώστα Οὐράνη), Ἀθήνα 1990, 237 σ. Ἐπανεξέδωσε ἐπίσης τὰ Κριτικὰ Κείμενα τοῦ Σπ. Ζαμπέλιου, μετὰ ἐκτενὴ εἰσαγωγικὰ σχόλια (ἐκδ. Ἰδρύματος Ἑλένης καὶ Κώστα Οὐράνη), Ἀθήνα 1999, 310 σ. Στὰ κατάλοιπά του ὑπάρχει πολὺ ὕλικὸ γιὰ μὲν νὰ ἐκδοσῇ τῶν ποιημάτων τοῦ Μικέλη Ἀβλιχο.

Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Γ. Ἀλισανδράτου γιὰ τὴν ἑπτανησιακὴ ἱστορία συγκεντρώθηκε σχεδὸν ἀποκλειστικὰ στὸ κίνημα τοῦ Ριζοσπαστισμοῦ (1848-1864) καὶ ιδιαίτερα στοὺς δύο μαχητικοὺς καὶ πολυπαθεῖς ἡγέτες του, τὸν Ἰωσήφ Μομφερράτο καὶ τὸν Ἠλία Ζερβὸ Ἰακωβάτο. Ἀξιοσημείωτες εἶναι οἱ ἐκδόσεις αὐτοβιογραφικῶν σημειωμάτων καὶ ἐπιστολῶν τους, ποὺ ρίχνουν νέο φῶς στὴ ζωὴ καὶ τὴ δράση τῶν δύο αὐτῶν εὐγενικῶν ὅσο καὶ τραγικῶν ἡρώων. Σχετικὰ μετὰ τίς ἱστορικὲς καταβολὰς τοῦ Ρι-

ζοσπατισμοῦ σημειώνω δύο ἐκτενεῖς μελέτες του: «Ὁ Ἑπτανησιακὸς Ριζοσπαστισμὸς καὶ οἱ σχέσεις του μετὰ τὰς Γαλλικὰς Ἐπαναστάσεις τοῦ 1789 καὶ τοῦ 1848 καὶ τὸ ἰταλικὸ Risorgimento» (1991) καὶ «Ἀπὸ τὸν Εὐρωπαϊκὸν Διαφωτισμὸν στὸν Ἑπτανησιακὸν Ριζοσπαστισμὸν καὶ τὸ νέο ἑλληνικὸν κράτος» (2003). Μία ἐκτενὴς ἐπισκόπηση τοῦ Ριζοσπαστισμοῦ θὰ δημοσιευθεῖ προσεχῶς ἀπὸ τὴν Ἑταιρεία Κεφαλληνιακῶν Ἱστορικῶν Ἑρευνῶν.

Ἀξιόλογα εἶναι ἐπίσης τὰ ἐρμηνευτικὰ σχόλια τοῦ Ἀλυσανδράτου πρὸς κείμενα Νεοελλήνων λογοτεχνῶν: Οἱ Θερμοπύλες τοῦ Καβάφη, τὸ Ταξίδι τοῦ Ψυχάρη, τὰ γλωσσικὰ τοῦ Παλαμᾶ, οἱ κοινωνικὲς ιδέες τοῦ Κων. Χατζόπουλου, ὁ Πραγματευτὴς τοῦ Γρυπάρη, ὁ «χριστιανικὸς λυρισμὸς» τοῦ Σικελιανοῦ καὶ τοῦ Βάρναλη, τὸ ἐπιτάφιο ἐπιγραμμα τοῦ Καζαντζάκη. Ἀξιοσημείωτη εἶναι ἐπίσης ἡ ἔκδοσις —με ἐκτενὴ εἰσαγωγικὰ— μιᾶς μακρᾶς ἐπιστολῆς ἐνὸς ἀκροατῆ τοῦ Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ στὴν Κεφαλονιά (1777).

Στενὸς συνεργάτης τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, ὁ Γ. Ἀλυσανδράτος διατήρησε ἰσόβιο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν γλῶσσα, τὸ γλωσσικὸ ζήτημα, τὰ λεξικά καὶ τὰς γραμματικὰς τῆς δημοτικῆς. Σαράντα σχεδὸν δημοσιεύματά του ἀναφέρονται πρὸς συναφὴ ζήτηματα. Σὲ πρωιμότερη ἐποχὴ τοῦ δημοτικισμοῦ ἀναφέρονται πολλὰς μελέτες καὶ ἐκδόσεις ἐπιστολῶν τοῦ —ἄδικα ξεχασμένου σήμερον— Ν. Κονεμένου, καθὼς καὶ ποικίλα σχόλια γιὰ τὴ Συναγωγὴ νεολογισμῶν ἀπὸ τὸν Στέφ. Κουμανούδη. Ἐπανειλημμένα σχολίασε τὴ μικρὴ καὶ τὴ μεγάλῃ Γραμματικὴ τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη (γιὰ τὸν ὁποῖο, ὡς σημειωθεῖ, ἔχει ἔτοιμη —στὰ κατάλοιπά του— ἐκτενὴ μελέτη γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸ

ἔργον του). Παρακολουθοῦσε ἐπίσης —συχνὰ με ἐνδιαφέρουσες κρίσεις καὶ παρατηρήσεις— πολλὰ νεότερα ἔργα ποὺ ἀφοροῦν τῇ γλῶσσῃ: τὸ Συντακτικὸ τοῦ Τζάρτζανου, τὴ Γραμματικὴ τοῦ Τσοπανάκη, τὸ Λεξικὸ τῆς Μεσαιωνικῆς Ἑλληνικῆς Δημῶδου Γραμματείας (1100-1669) τοῦ Κριαρᾶ καὶ τὸ Λεξικὸ τῆς Σύγχρονης Δημοτικῆς Γλῶσσας τοῦ ιδίου.

Ὡς ἐκπαιδευτικὸς ἀσχολήθηκε συχνὰ με ἐπὶκαιρὰ ἐκπαιδευτικὰ ζητήματα, γιὰ τὰ ὁποῖα δημοσίευε τὰς ἀπόψεις του: «Τὸ ἀκαδημαϊκὸ ἀπολυτήριον», «Τὰ νέα ἑλληνικὰ στὴν Μέση Παιδείαν», «Ἡ ποίησις στὴν παιδείαν» κ.ἄ.

Γιὰ τὸ σύνολον τοῦ ἔργου του βραβεύθηκε τὸ 1994 ἀπὸ τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν καὶ τὸ 1997 τιμῆθηκε μετὰ τὸ κρατικὸ βραβεῖον λογοτεχνίας. Ἡ Ἑταιρεία Κεφαλληνιακῶν Ἑρευνῶν τοῦ ἀφιέρωσε τοὺς τόμους 7 (1998) καὶ 8 (1999) τοῦ περιοδικοῦ τῆς Κεφαλληνιακῆς Χρονικῆς, τοῦ ὁποῖου ἄλλωστε τὴν ἐκδοτικὴ ἐπιμέλεια (ὡς τὸν 6ο τόμον) εἶχε ἀναλάβει ὁ Γ. Ἀλυσανδράτος. Τιμήθηκε ἐπίσης μετὰ ἐπιστημονικῆς ἡμερίδας (17.5.2003) ἀπὸ τὴν Ἑταιρείαν Κερκυραϊκῶν Σπουδῶν καὶ ἐκδόθηκε σχετικὸς τόμος: Τιμὴ στὸν Γιώργον Ἀλυσανδράτον, Κέρκυρα 2005. Ἄς σημειωθεῖ τέλος ὅτι ὁ Γ. Ἀλυσανδράτος ἦταν συνεργάτης τοῦ Ἑρανιστῆ καὶ γιὰ μιὰ περίοδον μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ο.Μ.Ε.Δ.

Ἀλλὰ πέρα ἀπὸ τὰς ἐπιστημονικὰς ἐπιδόσεις καὶ διακρίσεις ὁ Γιώργος Ἀλυσανδράτος, ὡς ἄνθρωπος, ἦταν ὑπόδειγμα ἡθους καὶ σεμνότητος, ὑπεύθυνος πολίτης, πρόθυμος ἄρωγός καὶ πολὺτιμος φίλος. Ἐτσι, νομίζω, θὰ ἐξακολουθήσει νὰ ζῇ στὴ μνήμη μας. Μὴ λέγε θανάσκιν τοὺς ἀγαθοὺς.

Χ. Γ. ΠΑΤΡΙΝΕΛΗΣ

ΕΚΑΤΟ ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ Κ. Θ. ΔΗΜΑΡΑ

Τὴν 21η Μαΐου τοῦ 2004 συμπληρώθηκαν ἑκατὸ χρόνια ἀπὸ τὴ γέννηση τοῦ Κ. Θ. Δημαρᾶ. Μὲ ποικίλα δημοσιεύματα τιμήθηκε ἡ ἐπέτειος αὐτή.

Τὴν 21η Μαΐου κυκλοφόρησε ὁ 24ος τόμος τοῦ Ἑρανιστῆ, ἀφιερωμένος στὰ σαράντα χρόνια ἀπὸ τὴ δημοσίευση τοῦ πρώτου τόμου τοῦ περιοδικοῦ.

Στὸ κυριακάτικο φύλλο τῆς ἐφημερίδας Τὸ Βῆμα τῆς 30ῆς Μαΐου ὑπῆρχε ἀφιέρωμα στὸν Δημαρᾶ, παλαιὸ συνεργάτῃ τῆς ἐφημερίδας, μὲ ἄρθρα τῶν Ἀλέξανδρου Ἀργυρίου, «Ὁ διαρκέστερος συνεργάτης τοῦ “Βήματος”», Δ. Γ. Ἀποστολόπουλου, «Ὁ μελετητὴς τοῦ Νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ», Νάσου Βαγενᾶ, «Σχέσεις μὲ τὴ γενιὰ τοῦ ’30», Mario Vitti, «Ὁ ἱστορικὸς τῆς λογοτεχνίας», Μανόλη Σαββίδη, «Μετὰ ἕναν αἰῶνα».

Στὸ ἔνθετο τῆς ἐφημερίδας Ἐλευθεροτυπία «Βιβλιοθήκη», τῆς 7ης Ἰανουαρίου 2005, ὑπῆρχε ἑκτενὲς ἀφιέρωμα στὸν Δημαρᾶ μὲ ἄρθρα τῶν Δ. Γ. Ἀποστολόπουλου, «Ὁ Κ. Θ. Δημαρᾶς καὶ ὁ Μανουὴλ Γεδεών», Ἀλέξανδρου Ἀργυρίου, «Τὰ κυλιόμενα ἐνδιαφέροντα τοῦ Κ. Θ. Δημαρᾶ», Σπ. Ἀσδραχᾶ, «Ἡ Ἀριστερά καὶ ὁ Κ. Θ. Δημαρᾶς», Ἐφης Γαζῆ, «“Συζῶ μὲ τὸ ἔργο μου”», Γιώργου Δερτιλῆ, «Ψυχρότητα, ἐγκεφαλικότητα, θερμότητα: ἡ ταλάντωση ἐνὸς ἱστορικοῦ», Diana Haas, «Οἱ ἀναμνήσεις του ἀπὸ τὸν Καβάφη», Μαριλίζας Μητσοῦ, «“Ἦσαν φαίνεται ἀκόμη τῆς ἐγκυκλοπαιδικῆς ἐποχῆς τέκνα”», Βασίλη Παναγιωτόπουλου, «Ὁ ἱστορικὸς τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας καὶ ἡ

Ἱστορία» καὶ Ἀλέξη Πολίτη, «“Δράξα-σθε παιδεΐας”».

Τέλος τὸ περιοδικὸ Ἀντί, στὰ τεύχη 848-849 (29 Ἰουλίου 2005) καὶ 850 (9 Σεπτεμβρίου 2005), παρουσίασε ἀμνητὸ ἄρθρων ἀφιερωμένων στὸν Δημαρᾶ: Σπ. Ἀσδραχᾶς, «Δημαρᾶς, 1945: ἡ φάση τοῦ πολέμου», Μαρία Γυπαράκη, «Χρόματα καὶ φωτοσκιάσεις πορτρέτου λογοσύννης», Ἑλίξ-Ἀννα Δελβερούδη, «Index», Βάσια Καρκαγιάννη-Καρμπελιά, «Ὁ Κ. Θ. Δημαρᾶς στὸ Νεοελληνικὸ Ἰνστιτούτο τῆς Σορβόνης — καὶ μιὰ μικρὴ ἱστορία», Βασιλικὴ Κοντογιάννη, «Τὸ ἡμερολόγιό τοῦ Στέφανου Α. Κουμανοῦδη (Μιὰ πρώτη προσέγγιση)», Αἰκατερίνη Κουμαριανοῦ, «Ἡ γενναϊὸδωρη προσφορά», Κώστας Κριμπάς, «Ὁ Δημαρᾶς, ὅπως τὸν θυμᾶμαι», Παναγιώτης Μουλλάς, «Ὁ Κ. Θ. Δημαρᾶς καὶ ἡ σύνθεσή», Ἰωάννα Πετροπούλου, «Τὰ ὠραῖα φυτῶρια», Πόπη Πολέμη, «Ἀπὸ τὴν πρωθύστερη στὴν ἀκροτελεύτια σύνθεσή: Γιὰ τὴν Ἱστορία τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας καὶ τὸν Κωνσταντῖνο Παπαρρηγόπουλο τοῦ Κ. Θ. Δημαρᾶ», Οὐρανία Πολυκανδριώτη, «Ἀπὸ τὸ ἀτομικὸ στὸ συλλογικόν. Ἡ μελέτη τῆς ἐπιστολογραφίας ἀπὸ τὸν Κ. Θ. Δημαρᾶ», Γιώργος Τόλιας, «Τὰ σεμινάρια τοῦ Δημαρᾶ», Ἀντεία Φραντζῆ, «Κ. Θ. Δημαρᾶς σὲ πρῶτο πρόσωπο» καὶ Δ. Γ. Ἀποστολόπουλος, «Ὁ Κ. Θ. Δημαρᾶς, ὁ Ὅμιλος Μελέτης τοῦ Ἑλληνικοῦ Διαφωτισμοῦ (Ο.Μ.Ε.Δ.) καὶ τὸ Κέντρο Νεοελληνικῶν Ἑρευνῶν (Κ.Ν.Ε.)».

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ Κ. Θ. ΔΗΜΑΡΑ, 1917-2004

Ἀπὸ τὸ «Σπουδαστήριό Νέου Ἑλληνισμοῦ» κυκλοφόρησε στὰ τέλη τοῦ 2005 τὸ ἔργο τοῦ Φίλιππου Ἡλιοῦ, Ἑργο-

γραφία Κ. Θ. Δημαρᾶ, 1917-2004, Ἀθήνα 2005 (299 σ.). Πολύτιμο βοήθημα, μὲ 2.825 λήμματα ἀναγραφῆς τῶν δημο-

σιευμάτων του Δημαρχά και αναλυτικό Εύρετήριο που περιλαμβάνει ονόματα, τόπους και έννοιες. Όπως όρθα σημειώνεται στο «Εισαγωγικό Σημείωμα»,

«ή Έργογραφία Κ. Θ. Δημαρχά αποτελεί ένα συναρπαστικό ανάγνωσμα και τεκμήριο τής μελέτης του Νέου Έλληνισμού».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΟΡΑΗ

Στα έρευνητικά έργα που είχε σχεδιάσει ο Φίλιππος Ήλιου και δὲν πρόφθασε νὰ τὰ ολοκληρώσει ἦταν καὶ μιὰ «Βιβλιογραφία Κοραΐ», ἡ ὁποία θὰ περιλάμβανε ὄχι μόνο ὅ,τι ὁ Κοραΐς εἶχε γράψει καὶ δημοσιεύσει ἀλλὰ καὶ ὅ,τι εἶχε γραφτεῖ γι' αὐτὸν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ του ὡς τὸ 1984.

Στὰ κατάλοιπα τοῦ Ήλιου βρέθηκαν

δεκαπέντε φάκελοι μὲ τὸ ὕλικό που εἶχε συγκεντρώσει. Ὁ Ο.Μ.Ε.Δ., μὲ τὴ σύμφωνη γνώμη τῆς οἰκογένειας, ἀνέλαβε νὰ συμπληρώσει καὶ νὰ δημοσιεύσει αὐτὸ τὸ ἔργο ὑποδομῆς που θὰ ἀποτελέσει, ἀσφαλῶς, πολύτιμο βοήθημα γιὰ τοὺς μελετητὲς τοῦ Νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ.

2006: ΔΙΑΚΟΣΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΕΤΤΕΝΙΟΥ ΒΟΤΑΓΑΡΗ

Τὸ 2006 συμπληρώνονται διακόσια χρόνια ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Εὐγένιου Βούλγαρη καὶ ὅπως εἶναι φυσικὸ προγραμματίζονται νὰ γίνουν κάποιες ἐκδηλώσεις σὲ πόλεις μὲ τίς ὁποῖες συνέδεσε τὸ ὄνομά του. Στὴν Κέρκυρα γιὰ παράδειγμα, τὴ γενέτειρά του, τὸ Τμήμα

Ίστορίας τοῦ Ἰονίου Πανεπιστημίου ἐτοιμάζει ἓνα Συνέδριο. Ἀνάλογη ἐκδήλωση ἐτοιμάζεται στὴν Ἀγία Πετρούπολη, πόλιν στὴν ὁποία ἔζησε καὶ δημοσίευσε ὁ Βούλγαρης, ἐκδήλωση στὴν ὁποία ζητήθηκε ἀπὸ τὸν Ο.Μ.Ε.Δ. νὰ ἔχει τὴν ἐπιστημονικὴ φροντίδα.

ΤΟ 12ο ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟ (Montpellier 8-15 Ἰουλίου 2007)

Τὸ 12ο Διεθνὲς Συνέδριο γιὰ τὸ Διαφωτισμὸ ἀνέλαβε νὰ τὸ διοργανώσει ἡ Γαλλικὴ Ἑταιρεία. Θὰ συνέλθει στὸ Montpellier ἀπὸ τίς 8 ὡς τίς 15 Ἰουλίου 2007 μὲ τὴ συνεργασία τῶν τριῶν πανεπιστημίων τοῦ Μομπελιέ. Τὸ θέμα τοῦ Συνεδρίου εἶναι «Sciences, Techniques et Cultures au XVIIIème siècle / Knowledge, Techniques and Cultures in the 18th Century». Οἱ ἐργασίες τοῦ Συνε-

δρίου θὰ γίνουν στὸ Συνεδριακὸ Κέντρο «Corum» που βρίσκεται στὸ κέντρο τῆς πόλης.

Στὴ Γραμματεία τοῦ Ο.Μ.Ε.Δ. ὑπάρχει ὕλικό που ἀφορᾷ τὸ Συνέδριο καὶ εἶναι στὴ διάθεση κάθε ἐνδιαφερόμενου, ὁ ὁποῖος μπορεῖ νὰ ἀπευθύνεται καὶ στὴν ἡλεκτρονικὴ διεύθυνση τοῦ Συνεδρίου:

<http://www.congreslumieres2007.org>